

Dagsorden

for

Det norske Arbeiderpartis 26. ordinære landsmøte

i Kristiania 8.—10. september 1922.

[i.e. 24-27

februar 1923]

1. **Møtets aapning og konstituering.**
 - a. Fuldmaktenes godkjendelse.
 - b. Vedtagelse av forretnings- og dagsorden.
 - c. Valg av ordstyrere, sekretærer og komiteer.
2. **Beretninger, regnskaper og budjetter.**
3. **Den 3. internationale kongres's beslutninger.** Side 3
4. a. **Partiets parlamentariske arbeide.** " 3
b. **Partiets stilling til voldgiftsloven.** " 3
c. **Partiets stilling til enhetsfronten.** " 6
5. **Partiets organisation.** " 8
 - a. Partiets organisationsform. " 17
 - b. Forholdet til Kvindeorganisationen. " 20
6. **Partiets love.** " 24
7. **Partiavisenes navn.** " 25
8. **Partiets program.** " 27
9. **Program og taktikk for kommunepolitikken.** " 30
10. **Partiets opplysningsarbeide.** " 30
11. **Indsendte forslag.**
12. **Valg.**
13. **Tid og sted for næste landsmøte.**

Forslag til forretningsorden.

Til at lede landsmøtets forhandlinger vælges 3 ordstyrere, som vekselvis og efter sig imellem avgjort orden, leder landsmøtets forhandlinger. Ønsker den ledende ordstyrer at delta i debatten, skal han overlade ordstyrerpladsen til den anden ordstyrer.

Den ledende ordstyrer bør søke at faa behandlingen av den foreliggende sak avsluttet i hvert enkelt møte og har derfor ret til at stille forslag om debattens avslutning med de indtegnede talere samt tidsbegrænsning for talerne.

Naar det er vedtat at sætte strek med de indtegnede talere, kan ikke andre talere indtegnes end forslagsstilleren, ordføreren for den forslagsstillende afdeling eller et nedsat utvalgs ordfører.

Til at føre forhandlingsprotokollen vælger møtet 4 sekretærer.

Protokollen skal indeholde diskussionsemnerne og de i forbindelse med disse fremsatte forslag og faldende beslutninger.

Der afholdes 2 møter daglig, nemlig formiddagen kl. 9—2, eftermiddagen fra kl. 4—7.

Alle forslag skal fremlægges skriftlig til ordstyreren, undertegnet med forslagsstillereens navn.

Efterat det er vedtat at sætte strek med de indtegnede talere, kan intet forslag stilles.

Alle avstemninger med undtagelse av styrevalgene foregaar ved haandsoprækning. Kun naar ordstyreren er i tvil eller naar 10 repræsentanter forlanger det, foregaar avstemningen ved navneoprop. Ved avstemning ved navneoprop indtegnes repræsentanternes stemmegivning i protokollen.

Ved hvert formiddagsmøtes begyndelse oplæser den fungerende sekretær protokollen for den foregaaende dag, og dens godkjendelse sættes under avstemning. Protokollen for møtets sidste dag refereres til godkjendelse i landsstyret.

Forslagsstillere eller indledere har ret til at benytte ubegrænset tid til indledningsforedrag, 10 minutter til første og 5 minutter til anden replik. Ingen av de øvrige repræsentanter har ret til at ha ordet mere end 3 ganger i samme sak og henholdsvis 15, 10 og 5 minutter, medmindre møtet gir sit samtykke.

Repræsentanter som forlanger ordet til forretningsordenen, tilstaaes ikke mere end 1 minuts taletid.

Den 3dje Internationale kongres's beslutninger

De retningslinjer og beslutninger som blev vedtat paa Den kommunistiske Internationales 2. kongres 22. juni—12. juli 1921, er utgit paa partiets forlag. De vil bli forelagt paa landsmøtet med landsstyrets indstilling.

Partiets parlamentariske virksomhet.

Landsstyrets indstilling angaaende partiets parlamentariske taktik vil bli forelagt paa landsmøtet.

Partiets stilling til voldgiftsloven.

Det er nu 20 aar siden spørsmålet om voldgift i arbeidstvister blev reist i stortinget, nemlig i forbindelse med lov til beskyttelse av foreningsretten. Men lovforslaget blev henlagt, og voldgiftstanken foreløbig opgit.

I 1907 kom dog saken op igjen, og stortinget vedtok at anmode regjeringen om at utrede spørsmålet om tvungen voldgift i interessetvister. En departemental komite blev nedsat og første del av dens indstilling forelaa i november 1909.

Fagkongressen sommeren 1910 behandlet av den grund spørsmålet om tvungen mægling og voldgift i arbeidstvister. Sekretariatet fremla et forslag, hvori man uttalte sig imot lovfæstelse av tvungen voldgift. Spørsmålet blev imidlertid utsat til den følgende kongres i 1913.

I kongresperioden blev der fremsat en proposition om indførelse av tvungen voldgift. Fagorganisationen protesterte mot en slik indgripen i organisationsfriheten. Der blev sendt ut protestlister, hvorpaa der tegnet sig 60,000 personer. En række møter og demonstrationer blev holdt overalt i landet og kraftige uttalelser vedtat mot voldgiftsforslaget.

Sommeren 1913 holdt landsergorganisationen kongres, hvor voldgiftsspørsmålet fik en indgaaende behandling. Kongressen fattet følgende beslutning:

«Da ethvert forsøk paa at hindre organisationens frie utfoldelse ved lovbestemmelser som tilsigter forbud mot arbeidernes streikeret, paa det intimeste berører arbeiderklassens økonomiske livsinteresser, og da regjeringen har frem-

lagt et lovforslag som bl. a. inneholder bestemmelser om tvungen voldgift i interessetvister, opfordrer kongressen sekretariatet paa det kraftigste at bekjempe en saadan lovs vedtagelse og eventuelt forberede en fællesoptræden mot indførelse av streikeforbud.»

Til trods for arbeidernes tydelig uttalte vilje søkte venstre og dets regjering i 1914 at trumfe gjennom en lov om tvungen voldgift. En fælleskomite nedsat av Arbeidernes faglige landsorganisation og Norsk arbeidsgiverforening til behandling av forholdet mellom de to organisationer ved fremme av lønskrav, fraraadet ogsaa lovforslaget. Der blev av hensyn til den alverlige situation for første gang sammenkaldt en ekstraordinær fagkongres. Denne vedtok følgende beslutning:

«1) Da socialkomiteens flertal ikke engang har fundet at kunne ta hensyn til fælleskomiteens indstilling men har fastholdt den tvungne voldgift, finder kongressen at maatte nedlægge en bestemt protest mot at dette forslag ophøies til lov. Paa vegne av 67,000 fagorganiserte arbeidere i Norge retter kongressen den sterkeste henstilling til stortinget om at henlægge loven, da den vil være en betydelig hindring for arbeiderklassens bestræbelser for gjennom organisationen at ivareta sine interesser. En lov som den av socialkomiteen foreslaatte vil ikke kunne regne paa noget velvillig medvirken fra fagorganisationens side og vil saaledes komme til at virke slik at den skaper konflikter istedenfor at bilægge dem.

2) Ved gjentagne uttalelser saavel fra landsorganisationen som fra forbundene og de enkelte foreninger samt ved den store massepetition av 1913 og paa anden maate har arbeiderne tydelig tilkjendegitt sit bestemte standpunkt mot den tvungne voldgift. Under saadanne omstændigheter har intet land i verden gaat til det skridt at frata arbeiderne streikeretten, og kongressen betragter en slik handling som voldgiftslovens vedtagelse som et saa alvorlig brud paa den organisationsfrihet som arbeiderklassen hittil har hat i dette land, at den har besluttet at iverksætte en almindelig arbeidsstans over hele landet, for at gi et vidnesbyrd om den alvorlige vilje som ligger bak arbeidernes uttalelser og protester i denne sak.»

Men trods arbeidernes sterke protest blev regjeringens forslag om tvungen voldgift fremmet i 1915. Fladsene blev i henhold til fagkongressens beslutning opsagt. Under trykket av arbeidernes aktive motstand trak dog regjeringen sit forslag tilbake. Men aaret efter, i 1916, møtte venstreregjeringen atter op med sit voldgiftsforslag, og det blev da med høires støtte drevet igjennem. For at manifestere arbeidernes uvilje mot loven og for at skape grundlag for den fortsatte kamp mot voldgiftslovgivningen, blev der proklamert proteststreik. Den ordinære fagkongres blev fremflyttet, saa den blev holdt umiddelbart efter proteststreikens utbrud. Kongressen fattet beslutning om avblasing av streiken. Den varte i 4 dage.

Loven om tvungen voldgift blev foreløbig gjort gjældende for 3 aar. I 1919 blev dog voldgiftsloven forlænget 2 aar til 1. april 1921. Høire stemte fremdeles sammen med venstre væsentlig under paaberopelse av at loven maatte betragtes som en kriseforanstaltning.

Foran sjømands- og storstreiken ifjor gjorde venstre et nyt forsøk paa at faa voldgiftsloven fornyet. Men da venstre nu var i mindretal,

og høire faldt fra, blev forslaget forkastet. Arbeidernes repræsentanter stemte som før mot loven.

Spørsmålet om tvungen voldgift har — siden det blev aktuelt — ikke været behandlet paa Det norske arbeiderpartis landsmøte. Partiet har anset det som en selvfølge, at man burde bekjæmpe en voldgiftsordning i arbeidstvister. Derfor har man ikke fundet det nødvendig at sætte saken paa dagsordenen.

Stillingen er imidlertid iaar en anden. Foran tarifrevisionen ivaar opstod spørsmålet om ikke arbeiderorganisationen under den foreliggende situation burde ændre taktik. Arbeidskjøperne førte en ihærdig kamp mot tvungen voldgift. Arbeiderne stod svækket efter storstreiken, og arbejdsløsheten berøvet arbeiderorganisationerne meget av dens slagkraft.

Da saken kom op i landsorganisationens sekretariat og repræsentantskap, æsket partiets repræsentant i sekretariatet centralstyrets opfatning. Centralstyret uttalte mot 2 stemmer, at partiets repræsentant burde bekjæmpe forslaget om en ændret taktik. Imidlertid blev det flertal i landsorganisationens repræsentantskap for en voldgiftslov paa et aar under forutsætning av, at der ikke blev indtatt reaktionære bestemmelser i det foreliggende lovforslag. Partiets landsstyre blev derpaa sammenkaldt. Styret fandt — trods flertallet var mot den midlertidige voldgift — at man efter landsorganisationens stilling maatte tilraade partiets stortinggruppe betingelsesvis at stemme for en midlertidig voldgiftslov. En eventuel kamp kunde ikke, som forholdet laa an, faa politisk indhold. Kampen vilde i tilfælde bli rent faglig. Og i en slik situation fandt landsstyret det utilraadelig, at det i realiteten skulde bestemme hvorvidt det skulde komme til streik eller ikke. Hvis partiet hadde grepet ind før landsorganisationen hadde truffet sin avgjørelse, kunde saken ha stillet sig noget anderledes.

Paa Internationalens utvidede eksekutivmøte, som blev holdt den 7. juni og følgende dage, blev der vedtatt en uttalelse om, at det var en feil av vort parti, at det ikke hadde motsatt sig voldgiftsloven. Internationalen fremhæver, at det er av væsentlig betydning, at arbeiderne bevarer sin kampfrihet, og forutsætter at kommunisterne ikke vil medvirke til fornyelse av den provisoriske voldgiftslov.

Landsstyret finder det unødvendig i denne forbindelse at gaa nærmere ind paa de opfatninger som gjorde sig gjældende før lovens vedtagelse iaar. Der vil paa landsmøtet bli nærmere redegjort for de forskjellige opfatninger og de taktiske hensyn som var bestemmende for partiets stilling.

Det væsentligste er, at partiet fastslaar en bestemt optræden for fremtiden. Landsstyret vil foreslaa, at landsmøtet tar avgjort standpunkt mot enhver voldgiftslovgivning som hindrer organisationens bevægelses- og handlefrihet. Man vil derfor indstille paa, at landsmøtet fatter følgende

Beslutning:

1. *I erkjendelse av, at det er et kommunistisk partis pligt at forsvare arbeiderorganisationens bevægelses- og handlefrihet i økonomi-*

ske kampe, for ogsaa at kunne være indstille! paa at føre politiske kampe, udtaler landsmøtet, at partiet maa motarbejde tvungen voldgift i arbejdstvister likesaa vel som andre forsøge fra den borgerlige stats side paa at indskranke strikeretten.

2. Hvis den situation opstår, at fagorganisationen i et givet tilfælde finder det tilrådelig at gaa med paa en midlertidig voldgiftslov, bemyndiges landsstyret til i samraad med Internationalen at træffe afgørelse om, hvordan partiets stortingsgruppe skal forholde sig.

Partiets stilling til enhetsfronten.

Den kommunistiske bevægelse tilstræber at samle hele arbejderklassen paa en fælles kampfront. Men for at skabe mulighed for en slik samling var det først nødvendig at utforme klare og greie programmer og retningslinjer og danne en ensartet og fast optømret Internationale med nationale partier som afdelinger i de forskellige land.

Saasnart det principielle, praktiske og organisatoriske grundlag var tilveiebragt, gjaldt det om at samle masserne paany om den revolutionære socialisme: kommunismen.

Dette arbejde blev imidlertid hindret av de socialdemokratiske partier og de reformistiske tilhængere av Amsterdam-Internationalen. I de fleste vesteuropæiske land har disse socialpatrioter og borgfredspolitikere — takket være det gamle organisationsapparat og den gamle arbejderpresse, som de behersker — endda stor indflydelse. Denne indflydelse benytter de til at bekjempe kommunismen og til at holde arbejderklassen splittet.

Kapitalistklassen utnytter denne splittelse til at slaa ned paa arbejderne. Der føres saaledes en systematisk lønsprespolitik, og der er gjort forsøk paa at berøve arbejderne 8-timersdagen og andre tilkjempe goder.

For atter at samle arbejderne til fælles kamp for økonomiske og politiske interesser udsendte den kommunistiske Internationale en parole om, at man skulde indby alle socialistiske partier til at danne en enhetsfront. Ikke en enhetsfront som skulde føre til organisationsmæssig samrøre, eller hvor partierne skulde opgi noget av sin opfatning eller sin organisationsmæssige uafhængighet. Men en samling om nærliggende dagsaktuelle spørsmål, som alle arbejderpartier maatte være enig om, og paa det grundlag danne en enhetsfront *udad*, overfor kapitalistklassen.

I april blev der holdt en fælleskonferanse i Berlin av den anden, den 2½ og den tredje Internationale for om mulig at bli enig om grundlag for at samarbejde. Der blev i den anledning nedsat en fælleskomite, en 9-mandskomite. Den skulde bl. a. forberede sammenkaldelsen av en verdensarbejderkongres, hvor man skulde drøfte den internationale situation, og søke at bli enig om en fælles optæden.

Men denne beslutning er sabotert av den anden og 2½ Internationa- len, hvorfor den kommunistiske Internationales delegation i 9-mandskomiteen har sendt ut en opfordring til arbejderklassen om at danne enhetsfronten nedefra. Senere har ogsaa den anden Internationales

kongres i London besluttet at avbryte de forhandlinger som blev indledet med 3. Internationale paa Berlinerkonferansen. De internationale enhetsfrontsbestræbelser er saaledes foreløbig strandet paa den anden og 2½ Internationalen.

Paa samme maate er det gaat paa det faglige omraade. Den norske landsorganisation rettet en henvendelse til Amsterdam-Internationalen og den røde Internationale om at søke dannet en faglig enhetsfront for at vareta arbeiderne's umiddelbare interesser overfor arbejdskjøperklassen og for at bekjæmpe den imperialistiske rustnings- og krigspolitik. Men dette forslag blev avvist av Amsterdamernes sekretariat, mens den røde Internationale erklærte sig beredt til at delta i en konferanse for om mulig at bli enig om en fællesoptræden.

Men trods disse mislykkede forsøk maa ikke tanken om en enhetsfront opgives. En fælles ytre kampfront er nemlig nødvendig for at arbeiderne skal kunne forsvare sig og gjøre nye fremstøt. Appellen om og arbeidet for samling maa derfor drives over hoderne paa de socialdemokratiske og reformistiske fagorganisationers ledere.

Det norske arbeiderpartis representanter paa det utvidede eksekutivmøte i februar 1922 stemte efter opdrag av centralstyret for enhetsfrontparolen. Partiets presse og medlemmer støttet den henvendelse som landsorganisationen rettet til de to faglige Internationaler. Den 20. april blev der paa foranledning av partiet arrangert en række store demonstrationsmøter i de forskjellige større byer. Paa disse møter blev der vedtat resolutioner som støttet russernes krav paa Genuakonferansen. Videre sluttet møterne sig til kravet om en verdensarbeiderkongres. Det socialdemokratiske parti blev anmodet om at delta som medindbydere til disse demonstrationsmøter. Men under paaskud av at det var for knap tid til at faa sammen sit centralstyre, gav partiet et avslaende svar.

Hvad spørsmålet om enhetsfrontens nationale *tilpasning* angaar, har man i Norge søkt at skape en organisatorisk enhetsfront ved samarbeide mellem Det norske arbeiderparti og Arbeiderne's faglige landsorganisation og samarbeide mellem partiets lokale avdelinger og de faglige samorganisationer. Gjennem dette samarbeide er partiet kommet i forbindelse med praktisk talt alle organiserte arbeidere i landet — med de høiresocialistiske saavel som de syndikalistisk paavirkede arbeidere. Gjennem dette samarbeide har ogsaa Det norske arbeiderparti naadd frem til de tilhængere og vælgere som det socialdemokratiske parti har.

Men partiet er beredt til at søke samarbeide ogsaa med andre politiske og økonomiske arbeiderorganisationer i situationer, hvor et saadant samarbeide er i arbeiderklassens interesse. Hittil har det dog ikke foreligget noget konkret tilfælde som har gjort det formaalstjenlig at ta initiativet til at søke at faa isand et slikt samarbeide. Men centralstyret bør faa bemyndigelse til at optræ efter de linjer som her er angit.

Man vil derfor foreslaa, at landsmøtet fatter følgende

Beslutning:

1. Landsmøtet udtaler sin tilslutning til Internationalens enhetsfrontsbestræbelser og erklærer, at hovedvekten maa lægges paa at skabe enhetsfronten nedensfra.

2. Det organisatoriske grundlag for enhetsfrontsbestræbelserne dannes ved samarbejde mellem Det norske arbeiderparti og Arbeidernes faglige iandsorganisation.

3. Centralstyret, eventuelt landsstyret, bemyndiges til i de situationer, hvor det vil være i arbeiderklassens interesse, at søge samarbejde ogsaa med andre arbeiderorganisationer, at ta initiativet for at istandbringe et slikt samarbejde.

Partiets organisationsform.

Det norske arbeiderparti er et masseparti, bygget paa: a) fagforeninger, b) partiforeninger, c) kvindeforeninger og d) ungdomslag. Fagforeningerne staar kollektivt tilsluttet partiet, hvorved alle foreningens medlemmer er medlemmer af partiet, uten hensyn til om de i virkeligheden er enig i partiets program og taktik. Dette forhold har indtil de sidste aar ikke voldt ulemper, dels fordi de allerfleste fagforeningsmedlemmer har anset sig hjemmehørende i partiet, dels fordi de fagforeningsmedlemmer som har hat en anden politisk overbevisning eller har været politisk indifferente, ikke i synderlig grad har tat del i fagforeningens arbejde som partiforeninger. Dette forhold er i væsentlig grad forandret, baade paa grund av de nye opgaver partiet som kommunistisk parti har faat, og paa grund av socialdemokratens oppositionsforhold til partiet, som har ledet til at der er dannet et nyt, socialdemokratisk parti.

Den 3. Internationales teser av 1920, likesom ogsaa tesaerne av 1921 gaar ut fra, at de kommunistiske partier bygger ikke paa fagforeningernes kollektive tilslutning til partiet, men paa de enkelte arbeideres individuelle medlemskap i partiet. Paa grund av Det norske arbeiderpartis særlige organisationsform og dets nære og meget værdifulde tilknytning til fagbevægelsen, fik imidlertid partiet adgang til indtil videre at beholde sin kollektive organisationsform; men det var forutsætningen fra Internationalens side, at der skulde indføres individuelt medlemskap saa snart dette efter forholdene var mulig.

For allerede straks at indføre ret og pligt for fagforeningsmedlemmer som ikke staar paa vort partis grund, til at reservere sig mot at bli betraktet som partimedlemmer, vedtok landsmøtet i 1921 følgende nye bestemmelse i partiets love:

Reservationsret og reservationspligt.

1. I de fagforeninger som er indmeldt i partiet, kan fagforeningsmedlemmer som ønsker det, reservere sig fra at bli betraktet som partimedlemmer og gir derved avkald baade paa de pligter og de rettigheter som følger med partimedlemskap.

Fagforeningsmedlemmer som staar i andre politiske partier (borgerlige eller høiresocialistiske), kan ikke være medlemmer av Det norske arbeiderparti. Personer som ikke bøier sig for partiets beslutninger kan heller ikke bli staaende som partimedlemmer.

Dersom de ikke selv frivillig reserverer sig, maa vedkommende fagforening eller politiske samorganisation paalægge dem reservationspligt. Et fagforeningsmedlem som av sin forening paalægges reservationspligt, har ret til at indbringe sin sak til prøvelse for den politiske samorganisations styre.

Fagforeningsmedlemmer som ikke tilhører partiet (reservanter), kan i sine foreningsmøter ikke delt: i beslutninger av organisationsmessige partianliggender, som indstillinger til landsmøter, valg av partitillidsmænd etc.

2. Ensartede medlemskort for alle partimedlemmer utstedes av partikontoret og formidles gjennom samorganisationen.

For i størst mulig utstrækning at trække partiets medlemmer ind i aktivt partiarbeide og for at organisere agitations- og oplysningsarbeidet rundt om i de forskjellige byer og herreder, paa møterne og i hjemmene vedtok landsmøtet følgende regler for dannelse av

Agitationskorps.

1. Alle partiorganisationer pligter at oprette agitationskorps. Korpserne har som opgave:

- a) Spredning av partiets presse g literatur.
- b) At delta i det organisationsarbeide som iverksettes paa arbeidssteder og i hjemmene.
- c) At fungere som agitationsutvalg for soldatraadsbevægelsen.
- d) At delta i agitations- og oplysningsarbeidet i nærliggende distrikter, hvor partiarbeidet maatte ligge tilbake, med særlig sige paa at organisere landarbeidere, arbeiderbønder og fiskere.
- e) At bistaa organisationerne ved arbeidskonflikter, under valgkampen og forøvrig naar korpsernes bistand er ønskelig eller paakrævet.

2. Det paaligger herreds og bypartiernes styre at organisere korpserne. Hver partiorganisation utser medlemmer til korpserne enten valgt av medlemsmøter eller opnævnt av styrerne.

Der skal ved valg eller opnævnelse tages hensyn til at hver virksomhet eller arbeidssted og de forskjellige kredse eller distrikter saavidt mulig er repræsenteret.

By- og herredspartier fører særlig fortegnelse over korpsernes medlemmer. Samorganisationerne og gjennom disse centralstyret skal holdes underrettet om korpsernes organisation og virksomhet.

3. Hvert korps konstituerer sig med sin egen formand og sekretær. Hvor det er hensigtsmessig kan korpserne opdeles i flere grupper, f. eks.:

- a) Gruppe for literaturspredning.
- b) Gruppe for partipressens utbredelse.
- c) Gruppe for soldatraadsagitationen.
- d) Gruppe for landarbeidervirksomhet (om sommeren cykelkorps).
- e) Gruppe for at bistaa med foredrag, oplæsning og anden underholdning i partiorganisationerne.

Nærmere arbeidsplaner for korpsernes virksomhet kan utarbeides av centralstyret.

For at organisere det tilsvarende partiarbeide i fagforeningerne og paa arbeidspladsene vedtok landsstyret i januar 1922 følgende foreløbige

Retningslinjer for kommunistiske arbeidsgrupper.

1. De aktive interesserte kommunister i alle fagforeninger skal trå sammen og danne kommunistiske arbeidsgrupper. Disse grupper skal delta i det daglige arbeide i og for partiet. Ingen kan bli medlem uten at utføre arbeide i partiets tjeneste og interesse.

2. Inden de fagforeninger som er traaet ut av partiet, søkes dannet parti-foreninger. Er en forening liten, eller finder man det av andre grunde hensigtsmæssig, dannes en felles forening for flere fagforeninger eller for et helt industricentrum.

3. Arbeidsgruppen kan dele sig i flere arbeidsutvalg for det forskjellige parti-arbeide. Hvis en gruppes arbeidsfelt omfatter større arbeidspladser og flere fagforeninger, maa der søkes dannet særlige utvalg paa arbeidspladsene og i foreningerne.

4. Partistyret i by- eller herredspartiet pligter at organisere de kommunistiske arbeidsgrupper og lede og kontrollere deres arbeide.

Partistyret har ogsaa at holde sig stadig underrettet om samtlige grupperes virksomhet, indhente kvartalsrapporter om gruppernes arbeide og indsende disse til centralstyret, for herredspartiernes vedkommende gjennom fylkestyret.

Partistyret maa sammenkalde arbeidsgruppernes medlemmer til fællesmøter for at drøfte og planlægge arbeidet.

5. Arbeidsgrupperne har til opgave at

a) Delta i klub- og fagforeningsmøter og der hævde de kommunistiske revolutionære linjer og sørge for at organisationen ved beslutninger og valg følger disse.

b) Arbeide for den kommunistiske presses utbredelse.

c) Organisere salget av partiforlagets literatur.

d) Arbeide for oprettelse av læsecirkler og studiecirkler og arrangere foredrags- og diskussionsmøter.

e) Agitere for at organiserte arbeidere slutter sig til samvirkebevægelsen.

f) Ved personlig paavirkning at søke trukket ind i det aktive partiarbeide flest mulig medlemmer.

g) Ta sig av de opgaver som de stedlige partiorganisationer forøvrig maatte lægge paa grupperne.

6. Centralstyret og landsstyret pligter at sørge for, at arbeidsgrupper og agitatorskorps organiseres og at de ufører sin gjerning overensstemmende med partiets tarv. Centralstyrets og landsstyrets medlemmer og sekretærer bør under sine reiser skaffe sig underretning om arbeidsgruppernes og agitatorskorpsets virksomhet og sende centralstyret rapport herom

Fylkestyrerne og disses medlemmer har hver inden sit fylke de samme pligter.

Ved disse foranstaltninger har man opnaadd, at personer som tilhører andre partier eller optrær partifiendtlig, kan fjernes fra partiet, selv om de er fagerorganiserte, og at partiets aktive medlemmer samles og organiseres for arbeidet i og for partiet.

Landsstyrets flertal, Slang, Tranmæl, Scheflo, Madsen, Knudsen, Lian, Halvard Olsen, Tina Thorleifsen, Jeaneite Olsen, Olaussen, Haugli, Ertresvaag, Aase, Torp, Egede Nissen, Aalberg, Rikheim, Oskar Nilsen og Anion Christiansen, finder imidlertid, at disse foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.

Internationalens krav paa, at de kommunistiske partier skal bygges paa individuelt medlemskap, er efter flertallets mening fuldt berettiget. Det norske arbeiderparti bør derfor tilstræbe at gaa over fra fagforeningernes kollektive tilslutning til arbeidernes individuelle medlemskap, saa snart forholdene er lagt slik tilrette, at dette kan ske uten nogen opbrytning av partiets organisation.

Det individuelle medlemskap har den fordel for den kollektive tilslutning, at hvert enkelt partimedlem vet, at han er tilsluttet partiet ikke ved en fleralsbeslutning i sin fagforening, men ved sin personlige indmeldelse i partiet. Under kollektivt medlemskap vil massen av partimedlemmer staa som passive medlemmer, kun betalende kontingent og uten direkte deltagelse i partiets arbeide. Under individuelt medlemskap vil alle føle sig direkte tilknyttet partiet med et partimedlems rettigheter og forpligtelser. Dette gir anledning til at paalægge alle partiets medlemmer pligten til ikke bare at betale kontingent til partiet, men ogsaa at arbeide for partiet. Selv om partiet vil tape i medlemstal ved at opgi den kollektive organisationsform, vil det vinde i aktivitet, i bevegelse, i politisk evne og organisationsmessig styrke.

Særlig betydning vil det individuelle medlemskap ha i en revolutionær krise. Det vil da være uavviselig nødvendig at ha et sterkt og fast sammentømret kommunistisk parti.

Ut fra dette utgangspunkt vil landsstyret paapeke hvorledes overgangen fra den kollektive tilslutning til det individuelle medlemskap bør ske.

Partiet bør ogsaa under individuelt medlemskap være oppbygget saaledes at det kan bevare sin intime tilknytning til fagbevegelsen. Erfaring vil vise hvorledes det bedst kan gjennomføres, men man vil allerede nu fremkomme med følgende hovedlinjer:

I *fagforeningerne* bør der dannes partiforeninger, som bør bære vedkommende fagforenings navn — f. eks. Kristiania jerndreieres kommunistlag. For foreninger som er smaa eller kun har et ringe antal kommunister blandt sine medlemmer, bør der dannes en fælles partiforening for flere fagforeninger.

Paa enhver *større arbeidsplads* — f. eks. mekaniske verksteder og elektrokemiske fabrikker — bør der dannes partiklubber for arbeidspladsen, som bør ta navn efter vedkommende bedrift — f. eks. Akers mekaniske verksteds kommunistklub. Medlemmerne av disse klubber forutsættes at være medlemmer av vedkommende kommunistiske fagforeningslag.

Ved disse foreninger, som er tilknyttet fagforeningerne eller arbeidspladser, er det nødvendig, at der i *enhver by eller ethvert herred* er mindst en *partiforening*, hvor enhver kan bli medlem uten

hensyn til om han er fagorganisert eller ikke. Disse foreninger vil først og fremst omfatte medlemmer som ikke kan bli fagforeningsmedlemmer. Man bør ogsaa opta medlemmer som er organisert i en av de faglige partiforeninger, men som tillike ønsker at arbeide i den almindelige partiforening paa stedet. Disse partiforeninger bør til foredrag, diskussionsmøter o. l. gi adgang til alle partimedlemmer som er bosat i byen eller herredet. Hvor de lokale forhold tilsier det, bør byen eller herredet inddeles i kredser, som hver har sin partiforening.

Enhver saadan forening bør ha en særskilt *avdeling for foreningens kvindelige medlemmer*, som holder særskilte møter, hvor kvinderne kan behandle dels almindelige partispørsmål, dels saadanne spørsmål som er av særlig interesse for kvinderne. De særskilte kvindeforeninger som nu bestaar, vil da efterhaanden avvikles overensstemmende med tesaerne av 1921, idet partiforeningerne og deres kvindeavdelinger vil overta det arbeide som nu kvindeforeningerne har. Indtil videre opretholdes kvindeforeningerne som partiforeninger tilsluttet vedkommende partiavdeling.

Ungdomslagene er nu næsten overalt som partiforeninger tilsluttet vedkommende partiavdeling og tæller blandt sine medlemmer ikke bare ungdom, men ogsaa ældre medlemmer. Mange steder er ungdomslaget den eneste lokale partiforening, og maa derfor fylde baade en partiforenings og et ungdomslags opgaver.

Landsmøtet paa Hamar i 1909 fattet følgende beslutning om partiets forhold til ungdomsbevægelsen:

«Paragraf 2 i partiets love gir kaade hvad det principielle og det organisationsmæssige angaar klar besked om hvorledes den socialdemokratiske ungdomsbevægelses stilling skal være til partiet. Landsmøtet finder det derfor uriktig, at de utenfor partiet staaende ungdomsorganisationer kalder sig socialdemokratiske, eller omvendt, at socialdemokratiske ungdomslag ikke er tilsluttet partiet paa organisationsmæssig maate. Likeledes finder landsmøtet det uriktig, at partiets tilsluttede ungdomsforeninger danner landsforbund sammen med ungdomsforeninger som ikke tilhører partiet.»

Samtidig med overgangen til individuelt medlemskap bør dette forhold forandres overensstemmende med tesaerne av 1921.

Ungdomslagene bør sørge for, at de medlemmer som har naadd 18 aar og som kommunister vil delta i partiets arbeide, melder sig ind i en partiforening.

Hvor der endnu ikke er dannet partiforening pligter ungdomslaget fremdeles at staa tilsluttet partiet med de medlemmer som er over 18 aar og desuten de under 18 aar som ønsker at være partimedlemmer. Bare de medlemmer som er partimedlemmer, har disses rettigheter og pligter.

Hvor der ikke er dannet ungdomslag pligter partiforeningen paa stedet at danne en særskilt ungdomsgruppe med tilknytning til ungdomsforbundet, indtil der er dannet ungdomslag.

Paa denne maate vil man opnaa, at Det norske arbeiderparti heretter som hittil er et proletarisk masseparti, bygget først og fremst

paa tilslutning fra de faglig organiserte arbeidere, men ogsaa med tilslutning fra de lag av befolkningen som naturlig tilhører vort parti, men som ikke er organisert i fagforeninger.

Forat overgangen fra den gamle til den nye organisation skal ske uten rystelse av partiets organisation er det nødvendig, at den blir grundig forberedt og omhyggelig iverksat. Dette kan kun ske derved at partiet paa forhaand organiserer kommunistiske arbeidsgrupper i alle fagforeninger og paa alle større arbeidspladser, og agitationskorps i alle byer og herreder, som hver paa sit omraade kan samle om sig de mest aktive medlemme av partiet og derved danne de kjerner som kan utvikle sig til virkelige partiforeninger. Denne utvikling vil maatte ske efterhvert, forskjellig paa de forskjellige steder, og dannelsen av de nye partiforeninger paa individuelt medlemsskap bør derfor ske efterhvert som utviklingen paa hvert enkelt sted tilsier det. At forlange overgangen fra kollektivt til individuelt medlemsskap paa en gang for det hele land vil ikke føre frem. Centralstyret og fylkespartiernes og bypartiernes styrer vil ha at paase, at partiet utvikles i retning henimot individuelt medlemsskap, og at det individuelle medlemsskap indføres overalt, saa snart dertil er anledning. Naar overgangen sker paa denne maate vil det lykkes at bevare for partiet alle de partimedlemmer som efter sin overbevisning vil tilhøre partiet og utføre nyttig arbeid i partiets tjeneste. At overgangen til de nye organisationsformer med individuelt medlemsskap og kommunistisk arbeidspligt, «maa gjennomføres praktisk skridt for skridt», fremhæves sterkt i tesaerne av 1921. Disse advarer mot at ødelægge de gamle rammer for organisationen, saalænge det nye organisationsapparat ikke er nogenlunde sikkert funktionerende.

Flertallet vil derfor foreslaa, at landsmøtet vedtar landsstyrets foreløbige regler for *kommunistiske arbeidsgrupper* som endelige med følgende forandringer:

Punkt 2 utgaar, da det ikke hører hjemme i reglerne for arbeidsgrupper, men i landsmøtets beslutning om overgangen til individuelt medlemsskap.

Punkt 5 bør lyde saaledes:

Arbeidsgrupperne har til opgave at

a) *organisere alle aktive partiføller i fagforeningerne eller paa arbeidspladsen 'il arbeide i og for partiet med det formaal at danne grundlaget for en partiforening, bygget paa individuelt medlemsskap.*

b) *organisere en partiforening i enhver fagforening, som melder sig ut av partiet, og organisere partiforeninger i fagforeningerne efterhvert som individuelt medlemsskap besluttes indført.*

c—h som de nuværende a—f.

Flertallet vil videre foreslaa, at det i reglerne for *agitationskorps* gjøres den forandring, at korpsenes medlemmer ikke ubetinget skal vælges av foreningerne eller utsees av styrerne, men at korpsene fortrinsvis skal fornye og utvikle sig selv ved at trekke stadig nye parti-

fæller ind i korpsernes organiserte partiarbeide. Reglernes punkt 2 bør derfor likesom reglerne for arbeidsgrupper punkt 4 lyde saaledes:
«Partistyret i by- eller herrredspartiet pligter at organisere agitationskorpserne og lede og kontrollere deres arbeide.

Partistyret har ogsaa at holde sig stadig underrettet om samtlige agitationskorps' virksomhet, indhente kvartalsrapporter om deres arbeide og indsende disse til centralstyret, for herrredspartiernes vedkommende gjennem folkestyret.

Partistyret maa sammenkalde agitationskorpsernes medlemmer til fællesmøter for at drøfte og planlægge arbeidet.»

Flertallet vil endelig foreslaa, at landsmøtet beslutter at partiet i sit arbeide bør tilstræbe overgangen til individuelt medlemskap.

Landsstyrets flertal foreslaar derfor, at landsmøtet indbydes til at fatte følgende

Beslutning:

1. Det norske arbeiderparti tilstræber at omlægge sin organisationsform fra kollektivt til individuelt medlemskap.
2. De foreløbige regler for dannelse av kommunistiske arbeidsgrupper vedtages som endelige med de forandringer i punkt 2 og 5 som ovenfor er angit.
3. Reglerne for organisationskorps punkt 2 forandres som ovenfor angit.
4. By- og fylkespartiernes styrer paalægges at danne partiforeninger i de fagforeninger som ikke staa kollektivt tilsluttet partiet, og at formidle overgangen til individuelt medlemskap, saasnt arbeidsgrupperne i fagforeningerne har opnaadd den fornødne fasthet.
5. Efterhvert som de lokale partiforeninger med sine kvindesektioner er forsvarlig organisert, avløser de de bestaaende kvindeforeninger.
6. Beslutningerne paa Hamar-landsmøtet 1909 om forholdet til ungdomsbevægelsen ophæves.

Ungdomslagene pligter at sørge for, at medlemmer som har opnaadd 18 aars alder og som kommunister vil delta i partiets arbeide, melder sig ind i en partiforening.

Hvor der endnu ikke er dannet partiforening, pligter ungdomslaget fremdeles at staa tilsluttet partiet med de medlemmer som er over 18 aar eller som ønsker at være partimedlemmer. Kun de medlemmer som er partimedlemmer har disse rettigheter og pligter.

Hvor der ikke er dannet ungdomslag, pligter partiforeningen paa stedet at danne en særskilt ungdomsgruppe med tilknytning til ungdomsforbundet.

Mindretallet, Eng, Rastad, Sundby og Øisang, fastholder det standpunkt som landsstyret ifjor enstemmig indtok i spørsmålet om partiets organisationsform. Landsstyret uttalte i sin indstilling til partiets sidste landsmøde om dette spørsmål:

«Naar vort parti er bygget paa kollektiv tilslutning av fagforeninger, har det sine særlige historiske forudsætninger. Det intime samarbeide mellem parti- og fagorganisation har saa at si gjort det til en selvfølge, at fagforeningerne kollektivt slutter sig til partiet. Det har ogsaa utvilsomt været til gjensidig nytte for begge bevægelser. En omlægning av denne organisationsform vilde — ialfald paa det nuværende tidspunkt — være til skade, og maa undgaaes.

Ved behandlingen av statutterne for den 3. Internationale paa kongressen i Moskva fremla Scheflo følgende

Erklæring:

«I kommissionen følte jeg mig forpligtet til at gjøre opmerksom paa, at med hensyn til organisationsformen indtar Norge en særstilling blandt de partier som er tilsuttet den 2. Internationale. Vort parti bestaar for størstedelen av fagforeninger som er tilsluttet partiet kollektivt. Hvis kravet om en «grundig utrensning» skulde gjælde ogsaa for Norge ganske som for andre partier, vilde vi være nødt til at foreta en fuldstændig omlægning av vor organisation, saaledes at partiet blev bygget paa individuelt medlemskap. Man kan imidlertid ikke si bestemt, at en kommunistisk bevægelse i Norge vilde bli styrket av en saadan omlægning. Vi frygter tvertimot for at en saadan omlægning vilde svække partiet. Ialfald er det ingen tvil om at hittil har det været fordelagtig, at partiet omfatter en stor mængde fagforeninger, tiltrods for at disse omfatter ogsaa ikke-socialistiske elementer. Ledelsen av fagforeningerne ligger nemlig overveiende i kommunisternes hænder. Ved flere leiligheter har vor bevægelse vist, at den, samtidig som at den er en virkelig massebevægelse, ogsaa har den revolutionære vilje og aktionsevne som kjendetegner en kommunistisk bevægelse. Som eksempel kan man henvise til, at Norge, ved siden av Italien, var det eneste land som var istand til at gjennomføre en almindelig streik 21. juli 1919. Ogsaa en anden betydningsfull aktion bør omtales, nemlig stansningen av produktion og eksport av sprængstoffe til de ententelands som kjemper i Rusland.

Ifølge et privattelegram fra Kristiania til «Pravda» har landsorganisationskongressen, som netop har været samlet, valgt et nyt sekretariat, hvor kommunisterne er i stort flertal. Efter disse resultater vil man forstaa, at den kommunistiske retning har en bestemmende indflydelse i den norske fagorganisation.

Idet delegationen henviser til beretningen over partiets virksomhet, foreslaar den, at der optages forhandlinger mellem eksekutivkomiteen og de andre partier som tillater kollektiv tilslutning.»

Scheflo hadde paa forhaand sikret sig, at eksekutivkomiteens formand, Sinovjev, var enig i dette forslag, og forslaget blev enstemmig vedtat.

Ifølge en rapport som medlemmerne av delegationen har avgit til centralstyret, var det spørsmål som berøres i ovennævnte forslag, efter dens mening et centralt spørsmål. Løsningen av dette spørsmål vilde derfor faa betydning ogsaa for en række andre organisationsmessige spørsmål som blir aktuelle efter kongressen i Moskva.

I henhold til kongressens beslutning har centralstyret vedtat at konferere med eksekutivkomiteens formand om vort partis organisationsform og andre aktuelle organisationsspørsmål.

Da eksekutivkomiteens formand Sinovjev møtte paa de uafhængige socialisters kongres i Halle og det samtidig kom anmodning fra de uafhængiges venstre fløi om at Det norske arbeiderparti maatte la sig repræsentere, besluttet centralstyret at sende en delegation. Denne som bestod av Kyrre Grepp, Olav Scheflo og Martin Tranmæl, fik da ogsaa i opdrag at konferere med Sinovjev.

Før delegationen reiste, behandlet centralstyret stillingen til 3. Internationale. I spørsmål om organisationsformen erklærte styret sig enig med repræsentanterne paa Moskva-kongressen i, at paa det nuværende tidspunkt da den norske arbeiderklasse staar foran store politiske kampe, er det umulig at gaa til en total omlægning av organisationsformen. Selvfølgelig er centralstyret klar over, at i en revolutionær epoke trønger den norske arbeiderklasse, likesom arbeiderne i andre land, et kommunistisk parti som er saa maalbevisst, mobilt og strengt disiplinert som mulig. Men centralstyret mener, at under de nuværende forhold kan denne bevægelighet og disiplin bedst opnaas ikke ved en omlægning, men ved en utbedring og videreutvikling av den organisation vi har.

Eksekutivkomiteens formand erklærte sig enig i denne betraktningsmaate og i, at Det norske arbeiderparti opretholdt sin nuværende organisationsform, særlig under hensyntagen til at styret vilde foreslaa indførelse av reservationsret og -pligt.»

Mindretallet hævder, at alt hvad der av landsstyret ifjor blev anført mot omlægning av partiets organisationsform, har sin fulde gyldighet ogsaa iaar.

For at opnaa en samling av partiets aktive medlemmer til effektivt arbeide for partiet i fagforeningerne og paa arbeidspladsene foreslaar mindretallet at landsmøtet vedtar følgende

Retningslinjer for kommunistiske arbeidsgrupper:

1. Enhver fagforening tilsluttet partiet paalægges at samle alle foreningens aktive og interesserte medlemmer og danne en arbeidsgruppe. Ingen skal kunne bli medlem av arbeidsgruppen uten at utføre aktivt arbeide i partiets tjeneste.

2. Arbeidsgrupperne har til opgave at

a) delta i klub- og fagforeningsmøter og der hævde de kommunistiske revolutionære linjer, og arbeide for at organisationen ved beslutninger og valg følger disse.

b) arbeide for den kommunistiske presses utbredelse,

c) organisere salget av partiforlagets literatur,

d) arbeide for opprettelse av læsecirkler og studiecirklere og arrangere foredrags- og diskussionsmøter,

e) agitere for de organiserte arbeideres tilslutning til samvirkebevægelsen.

f) ved personlig paavirkning at søke trukket ind i det aktive partiarbeide flest mulig medlemmer.

g) ta sig av de opgaver som de stedlige partiorganisationer forøvrig maatte lægge paa grupperne.

3. Inden de fagforeninger som har traadt ut av partiet skal partistyret ta initiativet til dannelsen av arbeidsgrupper. Disse gruppers første opgave blir at danne en partiforening indenfor sin fagforening.

4. Arbeidsgrupperne kan dele sig i flere arbeidsutvalg for det forskjellige slags partiarbeide.

5. Partistyret maa regelmæssig sammenkalde arbeidsgrupperne til fællesmøter for at drøfte og planlægge arbeidet.

6. Partistyret i by- eller herredspartiet pligter at sørge for, at de kommunistiske arbeidsgrupper blir organisert, og maa fra første stund lede og kontrollere deres arbeide. Partistyret har ogsaa at holde sig stadig underrettet om samtlige gruppers virksomhet, indhente kvartalsrapporter om gruppernes arbeide og indsende disse til centralstyret, for herredspartiernes vedkommende gjennom fylkesstyret.

7. Centralstyret og landsstyret pligter at sørge for at arbeidsgrupper og agitatorskorpsets organiseres, og at de utfører sin gjerning overensstemmende med partiets tarv. Centralstyrets og landssyrets medlemmer og sekretærer bør under sine reiser skaffe sig underretning om agitatorskorpsets virksomhet og sende centralstyret rapport herom.

Fylkesstyrerne og disses medlemmer har hver inden sit fylke de samme pligter.

Partiets forhold til kvindeorganisationen.

Den kommunistiske Internationales 3. kongres betoner, at det er nødvendig at forsterke de kommunistiske partiers arbeide blandt arbeiderkvindene og opdra de brede masser av arbeiderker i kommunismens aand.

Kongressen konstaterer at tilkjæmpelse av magten i de kapitalistiske land og kommunismens virkeliggjørelse i land, hvor kapitalismen er styrtet, kun er mulig ved aktiv støtte fra de brede masser av de arbeidende kvinder.

Paa den anden side vil alt arbeide som har kvindens befrielse og likestillethet til maal, ikke resultere i noget, naar hun ikke selv arbeider med.

Arbeiderklassens interesser kræver nu i særlig grad, at kvinderne blir trukket ind i arbeiderklassens organiserte rækker til kamp for kommunismen, og det saa meget mer som de økonomiske forhold blir mer og mer utholdelige for arbeiderne i by og paa land. Derfor blir

gjennomførelsen av den sociale revolution mer og mer paakrævet for arbeiderne i de kapitalistiske land. Opgaven vil løses saa meget lettere, jo mer aktivt, bevisst og villig kvinderne deltar i arbeidet.

Den store fare for revolutionen ligger i, at massen av arbeidersker, husmødre og kvindelige funksjonærer ikke er med i bevegelsen, ikke er blit befriet for den kapitalistiske verdensanskuelse og de borgerlige fordømmes indflydelse. De kvindemasser som ikke er kommet med i bevegelsen, er ubetinget en støtte for kapitalen, et objekt for den kontrarevolutionære propaganda. Erfaringerne fra den ungarske revolution, under hvis forløp de ikke klassebevisste kvinder spillet en saa sørgelig rolle, maa tjene som advarsel for arbeiderne i alle land som har slaat ind paa den sociale revolutions vei.

Sovjetrepublikkens praksis har vist, hvor viktig deltagelsen av de kvindelige arbeidere er saavel for republikkens forsvar som paa alle omraader av opbygningsarbeidet. Betydningen av den rolle som de kvindelige arbeidere har spillet i sovjetrepublikken, er bevisst ved kjendsgjerninger, og derfor maa sovjetrepublikkens erfaringer utnyttes av arbeiderne i de øvrige land.

Kommunismen maa være alle de kvinders maal som kjæmper for kvindernes befrielse og anerkjendelsen av hendes rettigheter. Men kommunismen er samtidig hele arbeiderklassens maal, følgelig maa arbeiderskernes og arbeidernes kamp i begge parters interesse føres i en fælles og sluttet front.

Kvinderne maa stadig ha for øie: Kvindens undertrykkelse har sin rot i den kapitalistiske bygning, for at gjøre ende paa undertrykkelsen, maa man gaa over til en ny samfundsform.

Ifølge beslutningerne paa den kommunistiske Internationales 3. kongres skal al agitation blandt kvinderne lægges ind under partiet.

Den kommunistiske Internationales 3. kongres uttaler sig paa den mest avgjorte maate imot dannelsen av særlige, separate kvindeforeninger indenfor partiet, fagforeningerne eller andre særlige kvindeforeninger, men erkjender allikevel nødvendigheten av, at de kommunistiske partier anvender særlige organer til at gjennomføre dette arbeide indenfor alle kommunistiske partier.

Landsstyret finder, at det slik som vort parti er organisert er umulig for tiden at ophæve vore særskilte kvindeforeninger. Dette vilde lede til et saa stort frafald fra kvindernes side, at partiet paa ingen maate vilde være tjent med det.

Derimot bør Kvindeforbundet ophæves og erstattes av et kvinde-sekretariat valgt av centralstyret. Paa samme maate bør der ved fylkes-, by- og herredspartiernes styrer vælges kvindevalg for at lede arbeidet blandt kvinderne. I byer og herreder indkaldes de kommunistiske kvinder til regelmæssige møter, hvor ikke alene kvindeforeningernes medlemmer, men ogsaa fagforeningernes ungdomslagene og andre partiforeningers kvindelige medlemmer deltar. Paa samme maate avholdes kvindekonferanser i forbindelse med fylkespartiernes aarsmøter og partiets landsmøter.

I henhold hertil forslaar landsstyret følgende ordning:

§ 1.

a) Kvindeforbundet som selvstendig organisation ophører snarest mulig og senest 1. januar 1923 og organiseringen og agitationen blandt kvinderne lægges ind under Det norske arbeiderparti.

b) De bestaaende kvindeforeninger opretholdes og tilpligtes at staa tilsluttet Det norske arbeiderparti gennem bypartiet eller herredspartiet. Der kan ogsaa dannes kvindeforeninger hvor der ikke findes saadanne.

§ 2.

a) I by-, herreds- og fylkespartiernes styre bør der være mindst en kvinde. Indenfor by- og herredspartiet nedsættes der et udvalg av mænd og kvinder som arbeider for tilslutning av kvinder til partiet. Indenfor fylkespartierne oprettes lignende udvalg. Disse udvalg staa under by-, herreds- og fylkespartiernes kontrol og i stadig rapport med kvindesekretariatet.

b) By- og herredspartiets kvindeutvalg sørger for at der avholdes regelmæssige møter av alle kvinder i byen eller herredet, som staa tilsluttet en kvindeforening, et ungdomslag eller en anden partiforening. Hvor de lokale forhold tilsier det, inddeles byen eller herredet i to eller flere kredse, som avholder kvindemøter som ovenfor nævnt.

c) Der skal indføres kvindespalter i hver partiavis.

§ 3.

a) Til at lede agitationen blandt kvinderne vælger centralstyret et udvalg paa 7 medlemmer, 4 kvindelige og 3 mandlige (kvindesekretariatet). Dettets opgave er i samraad med Det norske arbeiderpartis centralstyre at bistaa kvindeforeningerne i deres studiearbeide, lede agitationen og organisationsarbeidet blandt kvinderne, bistaa med at skaffe stof til avisernes kvindespalter samt redigere «Arbeiderkvinden» som utgives av Det norske arbeiderparti.

b) Et av sekretariatets kvindelige medlemmer skal være medlem av centralstyret.

c) Kvindesekretariatet har adgang til partiets landsmøter.

Jeanette Olsen foreslog, at der i kvindesekretariatet skulde være 6 kvindelige medlemmer og 1 mandlig. *Egede Nissen* foreslog, at der skulde være 5 kvindelige og 2 mandlige medlemmer. *Centralstyrets* indstilling — 4 kvindelige og 3 mandlige medlemmer — blev vedtat med 11 mot 9 stemmer.

§ 4.

Kvindesekretariatet bestaar av formand, sekretær, international korrespondent og 4 styremedlemmer samt 5 suppleanter.

Formanden skal lede sekretariatets forhandlinger og paase at de fattede beslutninger iverksettes.

Sekretæren, som lønnes av partiet, fører protokollen, korrespondancen, foretar agitationsreiser og utfører forøvrig det arbeide som sekretariatet paalægger hende.

Sekretæren skal ha anledning til at møte i centralstyret med samme rettigheter som de andre sekretærer.

§ 5.

a) Distriktskonferanser avholdes i forbindelse med fylkespartiernes aarsmøter.

b) Distriktskonferansen indstiller paa de kvindelige medlemmer av fylkespartiets styre og kvindeutvalg.

§ 6.

Der avholdes kvindekongress i forbindelse med partiets ordinære landsmøter. Kongressen indstiller paa de kvindelige medlemmer av kvindesekretariatet.

Jeanette Olsen foreslog som § 7:

«Til medlemmer av kvindesekretariatet og kvindeutvalget maa kun vælges kvinder som er medlemmer av en almindelig partiforening.»

Forslaget forkastedes med 11 mot 9 stemmer.

Partiets love.

Partiets formaal.

Landsstyret vil paa landsmøtet fremlægge forslag til forandring av § 1.

Partikontingenten.

Partiets stadig økende virksomhet og den vanskelige økonomiske stilling gjør det bydende nødvendig for partiet at øke sine inntægter. Men samtidig er det selvfølgelig overmaade vanskelig netop i disse tider at paalægge medlemmerne, hvorav de fleste er daarlig økonomisk stillet, større økonomiske byrder.

Landsstyret har været inde paa den tanke at indføre en partikontingent, som sættes i forhold til det enkelte partimedlems inntægt og forsørgelsesbyrde. Man har dog ikke kunnet finde nogen brukbar ordning, hvorved dette kan gjennomføres og finder derfor ikke at kunne fremsætte forslag herom paa landsmøtet. Spørsmålet bør imidlertid diskuteres og utredes og landsstyret bør bemyndiges til at paalægge en ekstrakontingent efter disse prinsipper, om det findes nødvendig og mulig.

Imidlertid har man intet andet valg end at øke den ordinære kontingent, dels for at styrke partikassen, dels for at faa plass for en fast kontingent til pressefondet og til Internationalen.

Pressefondet blev opprettet ved overtagelse av partiets fordringer paa et par aviser. Fondet blev derefter øket med pressekontingenten av 1919 og 1920 som ialt skulde indbringe 200,000 kroner, hvorav dog kun kr. 121,967.00 er indbetalt. Ved partilandsmøtets og fagkongressens beslutninger av 1920 blev Arbeiderpressens samvirke dannet og pressefondet henlagt under det. Ifølge statutterne skulde pressefondets midler skaffes tilveie ved:

a) at de enkelte partiforeninger hvert aar ydet et fast bidrag pr. medlem. Bidragets størrelse fastsettes av partiets landsmøter,

b) at partiets blad og trykkeriforetagender efter landsstyrets nærmere bestemmelse tilpligtes aarlig at indbetale til fondet en nærmere fastsat andel av hvert aars driftsoverskud.

c) Tilskud av Arbeidernes faglige landsorganisation og de forskjellige fagforbund.

Hittil har fagorganisationen ydet adskillig bidrag. Partiet har ved ekstrakontingent av 1919 og 1920 skaffet betydelige midler tilveie, men har intet gjort for at opfylde de ovenfor nævnte bestemmelser i a) og b).

Landsstyret kan ikke anbefale at der paalægges blad- og trykkeriforetagenderne pligt til at avgi endel av sit overskud til pressefondet, da dette f. t. kun vilde ramme «Social-Demokraten» og Arbeidernes Aktietrykkeri, som paa forhaand er sterkt belastet til fordel for partiet.

Derimot finder landsstyret, at partiforeningerne nu maa yde et fast bidrag pr. medlem. Dette sker lettest ved at den ordinære partikontingent hæves og at endel av kontingenten gaar til pressefondet. Da fondet anvender sine midler udelukkende til støtte for lokalpressen rundt i landet, faar foreningerne og medlemmerne direkte vederlag for de ofre som nu ydes. Kun enkelte større byer og landdistrikter maa ved denne kontingent yde til fordel for andre fattigere distrikter.

Efter statutterne skal Arbeiderpressens Samvirkes administrationsutgifter bæres ved, at der av partikontingenten anvendes 2 øre pr. kvindelig og 5 øre pr. mandlig medlem hertil. Dette er gjennomført.

Internationalen har besluttet at indføre en fast kontingent av de tilsluttede partier, og landsstyret foreslaar at denne sættes til 1 øre pr. medlem pr. kvartal.

Den nuværende kontingent er 15 øre pr. kvindelig og 30 øre pr. mandlig medlem pr. kvartal, hvorav henholdsvis 2 og 5 øre gaar til administrationen av Arbeiderpressens Samvirke, mens henholdsvis 13 og 25 øre gaar til partikassen.

Landsstyret foreslaar at kontingenten fra 1. januar 1923 sættes til 25 øre pr. kvindelig og 50 øre pr. mandlig medlem pr. kvartal, hvorav gaar til

- 1) Internationalen 1 øre.
- 2) Pressefondet 5 øre pr. kvinde og 10 øre pr. mand.
- 3) Arbeiderpressens Samvirke 2 øre pr. kvinde og 5 øre pr. mand.
- 4) Partikassen 17 øre pr. kvinde og 34 øre pr. mand.

Landsstyret forelsaar lovenes § 3 forandret saaledes:

«Til fremme av partiets formaal erlægger hver tilsluttet organisation i kontingent 25 øre pr. kvindelig og 50 øre pr. mandlig medlem pr. kvartal. Av kontingenten gaar 1 øre pr. medlem til Den kommunistiske Internationale, 5 øre pr. kvindelig og 10 øre pr. mandlig medlem til Pressefondet og 2 øre pr. kvindelig og 5 øre pr. mandlig medlem til Arbeiderpressens Samvirke.»

Kontingentforhoielsen trar i kraft fra 1. januar 1923.

Landsstyret utligner en fast ekstrakontingent, fordelt efter medlemmernes økonomiske evne.

Landsmøtet.

I henhold til indstillingen om partiets forhold til kvindeforbundet som foreslaaes opløst foreslaar centralstyret som et nyt punkt 10:

«I forbindelse med landsmøtet holdes en landskvindekonferanse, hvortil enhver tilsluttet forening, som har opfyldt de i lovene fastsatte pligter, har ret til at sende 1 repræsentant for hver paabegyndt 100 kvindelige medlemmer. Repræsentanterne vælges av de kvindelige medlemmer. Forøvrig gjælder reglerne for landsmøtet.»

Centralledelsen.

I henhold til indstillingen om partiets forhold til kvindeforbundet skal et av centralstyrets medlemmer være en kvinde, som samtidig er formand i kvindesekretariatet.

I henhold til indstillingen om partiets stilling til ungdomsforbundet skal partiet og ungdomsforbundet ha gjensidig repræsentationsret i hverandres centralstyrer.

Partiarbeidets sterke vekst og ønskeligheten av at trække flest mulige aktive kræfter ind i centralledelsen har gjort det nødvendig for centralstyret at nedsætte en række udvalg, som tar sig av de forskjellige dele av arbeidet. Det har imidlertid vist sig umulig for formanden at faa tid til personlig at lede partiarbeidet i alle dets grene og centralstyret finder det derfor nødvendig at gjenindføre den gamle ordning med en landsmøtevalgt sekretær ved siden av formanden.

Hvorvidt det er nødvendig at ansætte flere sekretærer bestemmes av landsstyret. Dog blir det i henhold til indstillingen om kvindearbeidet nødvendig at ansætte en kvindesekretær, som dog forutsættes at kunne utføre arbeide ikke bare for kvindebevægelsen, men ogsaa for partiet forøvrig.

Endelig har der været reist sterke krav om at faa ansat en sekretær for stortingsgruppen og en kommunesekretær. Landsstyret har stor sympati for denne tanke — man kunde kanske forene disse to stillinger — men finder av økonomiske grunde ikke at kunne foreslaa at en saadan sekretærpost straks besluttes oprettet, men foreslaar at landsstyret bemyndiges til at ansætte sekretær for stortingsarbeidet og kommunalpolitikken.

Landsstyret finder det uheldig at sekretærerens forretningsomraade fastsættes i lovene. Det bør til enhver tid fastsættes av centralstyret.

Efter dette foreslaar landsstyret, at lovenes §§ 5, 7 og 9 forandres saaledes:

Landsstyret.

§ 5.

1. Landsstyret vaaker over, at partiets virksomhet ledes i overensstemmelse med disse love og landsmøtets beslutninger.

2. Landsstyret bestaar av indtil 28 medlemmer, hvorav 13 med-

lemmer skal være bosat i eller ved Kristiania.¹⁾ De øvrige vælges blandt partimedlemmer fra de forskjellige landsdele efter landsmølets nærmere beslutning.

De i eller ved Kristiania bosatte medlemmer av styret er: Formanden, næstformanden, sekretæren, hovedorganets redaktør, partiets repræsentant i Den kommunistiske Internationales eksekutivkomite, formanden for kvindesekretariatet og 3 andre medlemmer. Desuten tiltrædes centralstyret av en repræsentant fra Arbeidernes faglige Landsorganisations sekretariat og en repræsentant fra Norges kommunistiske Ungdomsforbunds centralstyre,²⁾ likesom landsstyret inden sin midte vælger en repræsentant til hver av disse styre.

Formand, næstformand, sekretær, redaktør, medlem av eksekutivkomiteen og kvindesekretariatets formand vælges ved særskilt valg med absolut flertal.

3. Samtlige de i eller ved Kristiania bosatte medlemmer av styret danner centralstyret.

4. For centralstyret vælges 5 og for landsstyret 5 varumænd.

5. Det samlede landsstyre holder møte saa ofte centralstyret finder det nødvendig, eller naar mindst halvparten av de øvrige repræsentanter forlanger det. I disse møter refereres centralstyrets forhandlingsprotokol.

6. I de aar landsmøte ikke holdes, har landsstyret at foreta det nødvendige med hensyn til vedtagelse av budgetter m. v.

7. Utgifterne ved landsstyrets møter bæres av partikassen.

Formanden og sekretæren.

§ 7.

1. Formanden leder i forbindelse med centralstyret partiets arbejde og fører tilsyn med de forskjellige partivirkosomheter.

2. Sekretæren³⁾ leder i samraad med formanden det daglige arbejde og har ansvar for hovedkontorets forsvarlige funktion.

Partikontoret.

§ 9.

1. Landsstyret ansætter de nødvendige sekretærer, hvorav en kvindesekretær.

Centralstyret ansætter det nødvendige kontorpersonale.

¹⁾ Centralstyrets flertal foreslog for landsstyret, at centralstyret skulde bestaa av 11 medlemmer, dets mindretal foreslog 13 medlemmer. Trammæl optok i landsstyret mindretallets forslag. Eugène Olaussen foreslog 15 medlemmer. Olaussens forslag blev forkastet mot 4 stemmer. Derefter blev mindretallets forslag vedtat med 16 stemmer.

²⁾ Colbjørnsen foreslog at ungdomsforbundet skulde ha to repræsentanter i landsstyret, hvorav en i centralstyret. Forslaget forkastedes mot 3 stemmer.

³⁾ Alfred Madsen og Eugène Olaussen reserverte sig mot gjenindførelsen av landsmøtevalgt sekretær, men vilde ikke i landsstyret stemme imot.

2. Redaktøren, sekretærene og andre heltlønnede tillidsmænd og funktionærer i partiets tjeneste kan ikke uten centralstyrets samtykke paata sig undet lønnet arbeid eller lønnede hverv.

3. Regnskaperne avsluttes ved utgangen av hvert kalendersaar.

Partiavisenes navn.

Paa landsstyrets møte 12. januar 1921 forelaa der følgende indstilling fra centralstyret:

«Centralstyret foreslaar at der til landsmøtet stilles forslag om forandring av avisens navn.»

Forslaget blev enstemmig vedtat.

Landsstyret foreslaar at landsmøtet fatter saadan

Beslutning:

«Social-Demokraten» skal fra 1. oktober 1922 anta navnet:

«*Ny Verden*»

(Før: «Social-Demokraten».)

Det paalægges partiets organisationer at forandre navnene paa følgende partiorganer:

«Sørlandets Social-Demokrat», Kristiansand.

«Glommendalens Socialdemokrat», Kongsvinger.

«Demokraten», Hamar.

«Moss Social-Demokrat», Moss.

«Nordlands Social-Demokrat», Bodø.

«Vestfinmarkens Social-Demokrat», Hammerfest.

«Østerdalens Social-Demokrat», Elverum.

«Namdalens Social-Demokrat», Namsos.

«Gudbrandsdalens Social-Demokrat», Lillehammer.

«Hardanger Social-Demokrat», Odda.

«Sør-Trøndelag Social-Demokrat».

«Sogns Social-Demokrat. Vadheim.

«Indtrøndelagens Social-Demokrat», Levanger.

«Bratsberg-Demokraten», Skien.

I landsstyret stemte Sundby for et «Social-Demokraten» skulde hete «*Norsk Arbeiderblad*». Haugli stemte for: «*Norges Arbeiderblad*». Aalberg stemte for: «*Arbeidernes Blad*». Desuten nævntes følgende navne: «*Arbeiderklassen*», «*Arbeidets Verden*», «*Nyt Samfund*», «*Nyt Norge*».

Det norske Arbeiderpartis program.

— *Landsstyrets indstilling.* —

I det privatkapitalistiske samfund ligger herredømmet over produktionsmidlerne hos én klasse, mens arbeidet utføres av en anden. Lønsarbeiderne er retslig skilt fra sine arbeidsmidler og dermed fra sit

arbeidsprodukt. De kan ikke leve uten ved at trø i tjenesteforhold til dem som har herredømmet over produksjonsmidlerne. Og som arbeiderne er skilt fra produksjonsmidlerne, er kapitalistene — i egenkap av eiere — skilt fra arbeidet. Stadig vokser disse to klasser, den ene i rigdom, den anden i tal. Stadig dypere blir skillet og motsætningen mellom dem.

Bønder og fiskere tvinges mer og mer ind under kapitalens herredømme. Likesom de eiendomsløse arbeidere utbyttes av sine arbeidsherrer, maa arbeiderbønder og fiskere avstaa en større eller mindre del av de værdier de frembringer, til fordel for den profit- og rentesugende kapitalistklasse og der del av middelstanden som ernærer sig ved smaalhandel og lignende. Denne middelstand vokser i tal, men gaar tilbake i selvstændighet, magt og selvbevissthet. Den tvinges mer og mer til at støtte sig til en av de to store klasser: til kapitalistklassen eller til den produktive arbeidende klasse. Stadig nærmere kommer det utviklingsstadium, da der findes bare to virkelig aktivt kjæmpende klasser: kapitalistklassen og arbeiderklassen.

Den magt kapitalistene har som eiere av produksjonsmidlerne har den koncentrert og styrket ved en række av organisationer: arbeidsgiverforeninger, truster og karteller, som formindsker eller ophæver den indbyrdes konkurransen og kjemper for kapitalistklassens interesser. Den største organisation og det sterkeste magtmiddel i kapitalistklassens haand er imidlertid det borgerlige statsapparat med dets militærvæsen, dets politi, domstole, fængsler og embedsverk.

Den krise som blev indledet ved verdenskrigen og dens vældige kapitalødelæggelse og fortsat med den storkapitalistiske fredsslutning, med revolutionens foreløbige nederlag i Melllem-Europa og med isoleringen av Sovjet-Rusland, kan ikke løses uten ved arbeiderklassens seier. Kapitalismens selvødelæggelse er begyndt. For at motvirke synkningen i sin profit har kapitalistene bare to veier at gaa: paa den ene side hensynsløs kamp for at sænke arbeidernes livsstandard — paa den anden side indbyrdes konkurransen paa kniven, og denne konkurransen fører igjen i sidste instans til vældige væbnede konflikter som i første linje gaar ut over arbeiderne.

For arbeiderklassen er veien givet. Den kan ikke finde sig i yderligere at faa sine livskaar redusert, den kan ikke finne sig i en gjentagelse i forstørret maalestok av verdenskrigen's vædsler. Den er nødt til at sætte al sin vilje og al sin evne ind paa at vinde magten i samfundet og ved hjelp av sit eget, ved hjelp arbeiderklassens diktatur at skape en kommunistisk samfundsordning.

Det norske arbeiderpartis opgave er at styrte det nuværende klasse-samfund og gjennomføre en kommunistisk samfundsordning i Norge til gagn for hele det arbeidende folk. Denne opgave er baade av national og international art og maa derfor fremmes i stadig og nært samarbeide med den kommunistiske Internationale.

Partiets formaal er arbeiderklassens økonomiske og sociale frigjø-

relse. Dette maal kan bare naaes ved arbejderklassens revolutionære erobring av magten.¹⁾

I al sin virksomhet, i masseaktionerne, i agitations- og opplysningsarbeidet, i sit parlamentariske arbeide maa partiet ha det maal for øie som her er angit. Alle dets handlinger maa sikte henimot det. Hvilke konkrete oppgaver det i den hensigt til enhver tid skal stille i forgrunden maa avhænge av den forhaandenværende situation. Disse oppgaver vil partiet til enhver tid maatte formulere i særlige situations- og valgerklæringer.

Masseaktionen i dens forskjellige former er det avgjørende middel i kampen for arbejderklassens interesser, i kampen for arbejderklassens diktatur og dermed for socialismens gjennomførelse.

I sin parlamentariske virksomhet, som stadig maa støttes ved massernes direkte paatryk, kjæmper partiet for enhver virkelig forbedring av det arbeidende folks livsvilkaar. Samtidig hermed tilstræber partiet at svække kapitalistklassens politiske magt og dens indflydelse blandt de arbeidende samfundslag, og at støtte arbejderklassen i dens forsvars- og angrepskamp mot kapitalmagten.

De nuværende samfundsorganer er ikke skikket til at løse de oppgaver som vil melde sig i et kommunistisk samfund. Naar den revolutionære situation indtrær blir det nødvendig for arbejderklassen at skape sine egne organer for overtagelsen av den økonomiske og politiske magt. Paa arbeidslivets, raadssystemets grund maa der bygges organer og en forfatning som svarer til den revolutionære situation og legger hele samfundsmagten i henderne paa de revolutionære kræfter — haandens og aandens arbeidere. Av stor betydning for forberedelsen av den sociale revolution er derfor arbeidernes kamp for kontrol over produksjonen gjennom bedriftraadsbevægelsen.

For erobringen av samfundsmagten er det av viktighet for arbejderklassen dels at svække statens magtorganer, rets- og militærvæsenet, dels selv at vinde magt over disse organer indvendigfra. Alt vort arbeide paa dette omraade, baade det parlamentariske og det utenomparlamentariske, maa ta sigte paa disse to formaal.

Arbeidet for at vinde hæren for den revolutionære arbejderklasse er en av partiets væsentligste oppgaver. Det gjælder ikke bare at hindre militærmagtens anvendelse mot arbejderklassen i dens kamp, men at sikre sig dens aktive støtte av arbeidernes revolutionære fremstøt. Kampen mot borgerstatens militære rusninger maa fortsat føres med al mulig kraft fra partiets side.

¹⁾ *Eugene Olausson* foreslog følgende tillæg: «Revolutionen er kun mulig naar der i spidsen for de revolutionære masser staar en fast sammenstemt, ensartet og disiplinert kommunistisk parti, oppbygget efter den demokratiske centralismes princip». Forslaget blev forkastet mot 9 stemmer.

Ædruelighetsspørsmålet.

— *Landsstyrets indstilling.* —

Kampen mot alkoholondet under de nuværende kapitalistiske samfundsforhold er av den største betydning for arbeiderklassen.

Det norske arbeiderparti har ved alle midler søkt at bekjempe dette onde. Ved at knusesette forbudet som et av disse midler saavel som ved andet lovgivningsarbeide og ved avgjørelser i kommunestyrene, har partiet gjort alt for at fremme ædrueligheten.

Paa den anden side har kapitalistklassen av al kraft søkt at hindre disse vore bestræbelser. Kapitalistklassens magt har været saa stor, at det til denne til har vist sig umulig effektivt at gjennomføre forbudet.

Arbeiderpartiet maa dog ikke opgi kampen mot alkoholondet. Selv om det nuværende forbud — som ikke længer er noget forbud — bortfalder, vil vort parti fortsætte sin kamp for ædruelighetsarbeidet ad de veier og ved de midler som staa til raadighet, (f. eks. regulering, indskrænkning og lokalt veto). Partiet mener fremdeles, at lovgivningsarbeidet tilslut maa munde ut i totalforbud.

Spørsmålet om, hvilken stilling partiet skal indta til de foreliggende spørsmaal, avgjøres paa organisationsmæssig maate — mellem landsmøterne av landsstyret, eventuelt av centralstyret.

I landsstyret stemte *Hans Haugli og Oscar Nilsen* for at sidste avsnit skulde lyde: «Spørsmålet om, hvilken stilling partiet skal indta til de foreliggende spørsmaal, avgjøres av landsmøtet.»

Retningslinjer for kommunepolitikken.

— *Landsstyrets indstilling.* —

Verdenskrisen efter krigens høikonjunktur har i de sidste aar ogsaa naadd Norge. Her som andetsteds er det lykkes kapitalistklassen at slaa arbeidernes lønninger ned. Selv 8-timersdagen og sommerferien er angrepet. De arbeidsløses hær er vokset. Skjønt staten og kommunerne har maattet skaffe stadig større masser arbeide, er det tusener ledige. Det saakaldte «nødsarbeide» er brukt til yderligere lønstrykning. Det gaar i retning av at gjøre alt offentlig arbeide til «nødsarbeide». Lønnen for nødsarbeide sættes stadig ned. Lønsnedslagene og arbeidsløsheten trykker ikke bare industriarbeiderne og andre lønsarbeidere. Handverkere, bønder og f'skere lider under det samme overvældende økonomiske tryk og kan snart ikke længer klare sig. Alle som lever av sit arbeide har den samme interesse i kampen mot kapitalen. Det gjelder at bruke alle sine kræfter paa alle omraader. Den faglige, økonomiske kamp maa støttes av den politiske kamp.

Ved aarets kommunevalg er arbeiderne istand til at ta magten i de fleste industrielle bykommuner og i en række landkommuner. Arbeiderne har i løpet av de to sidste aar bittert faat føle, hvad det

har at si, at borgerpartierne sitter med den kommunale magt. Det gjelder om at fravriste de borgerlige denne magt, og utnytte den likesaa konsekvent til arbeidernes bedste som høire har forstaat at utnytte den til gagn for kapitalistklassen.

De fleste kommuner staar nu daarlig rustet til at møte krisen. Dette kommer for en stor del av at de borgerlige partier har forhindret den nødvendige beskatning. Istedenfor i den gode tid at oparbeide fonds, har de sat kommunerne i dyp gjæld for at løse de mest selvfølgelige kommunale opgaver, som skolebygning, sykehusbygning, veianlæg o. l. Istedenfor at ha fonds til at klare arbeidsledighetskrisen, sitter de med en svækket skatteevne og har en uforholdsmæssig rente- og avdragsbyrde at sløpe paa.

Ikke alle kommuner er like hardt rammet av krisen. Haardest rammet er de bykommuner som er avhengig av fiskerieksporten og skibsfarten, de landkommuner hvor skogbruket eller fiskerinæringen spiller en væsentlig rolle, og enkelte industrikommuner hvis hele eksistens er basert paa en eller et par industrielle bedrifter, som paa grund av krisen ligger helt nede.

Men jo daarligere kommunens økonomi er og jo sterkere dens indvaanere er rammet av krisen, desto større betydning vil det ha for arbeiderne at sette sig i besiddelse av den kommunale magt.

Kommunernes opgaver.

Det norske Arbeiderpartis representanter i kommunestyrene vil nu som før arbeide for alle kulturelle og sociale saker av betydning for det arbeidende folk, saasom utviklingen av folkeskolen til en fælles skole for alle barn, sykepleien i beskatningen, alders-, invalide- og morspension som maa gi fuldt forsvarlig underhold, (og kamp mot drikkeondet ved regulering av rettigheternes antal og deres beliggenhet.)

Men den akute krise skyter i forgrunden partiets pligt til at sette alt ind paa at støtte arbeiderklassen i den kamp som nu føres. Gjennem kommunerne vil derfor partiet sette al sin kraft og evne ind paa følgende opgaver:

1. At skaffe flest mulig arbeide. Det kræves av staten, at der utbetales statsbidrag til igangsettelse av arbeide, saaledes at alt arbeide kan lønnes med normal arbeidsløn.

2. At lindre krisen ved at sette igang samfundsnyttig arbeide, som boligbygning, skole- og sykehusbygning, veibygning osv. og ved at fremme nydyrking i stor stil til opprettelse av arbeiderbondebruk — særlig for arbeidsløse, som vil tilbake til jordbruket og ved at kommunen betaler renter og avdrag paa laan for smaakaarsfolk.

3. At skaffe de arbeidsløse slikt underhold at det er mulig at leve av det. At kræve av staten effektive bevilgninger til dette oiemed.

4. At fremme samfundsmæssig boligbygning, opretholde husleiereguleringen og indføre boligrationering, hvor bolignøden er mest skrikende

5. At oprette kommunale organer for priskontrol, føre en intens kamp mot mellemandsvæsenet og støtte forbruker-samvirket.

6. At vareta arbeiderklassens interesser ved valg av lagrettes- og domsmænd og av skolestyrer paa landet.

Vor skattepolitik.

Vort parti maa overalt arbeide for at kommunerne anvender den skattetabel som er den gunstigste for arbeiderklassen, saa skatten mest mulig blir lagt paa rikmandsklassen. Skatten for arbeidsløse og «nødsarbeidere» maa bli eftergit Formuesskatten og tillægsskatten paa de store indtægter maa helt utnytted.

Vore kommunerepresentanter maa ved valgene av ligningsmyndigheter til det ytterste vareta arbeiderklassens interesser.

De innskærnkninger, som staten — særlig ved skattelovene — gjør i det kommunale selvstyre, og den motstand bankerne ved sin hensynsløse pengepolitikk gjør mot al effektiv kommunevirksomhet til hjelp for arbeiderklassen, vil være til hinder for vore folks kommunearbeide. De maa ikke vike tilbake for denne hindring, men maa ta kampen op mot statsmagten og pengemagten.

Interkommunale opgaver.

Arbeiderne har ved en kraftig fremmarsj ved høstens kommunevalg utsigt til at erobre magten i kommuner omfattende en væsentlig del av landets befolkning. Ved gjennomførelsen av et fast permanent samarbeide mellom alle arbeiderstyrte kommuner vil store opgaver kunne løses til arbeidernes og smaakaarsfolkets gagn. I dette øiemed er det gagnlig at oprette et interkommunalt kontor for de arbeiderstyrte kommuner. Foruten at sørge for en effektiv utveksling av opplysninger og erfaringer kommunerne imellem maa dette kommunale kontor ta initiativet til fremme av en række nærliggende fællesopgaver, saasom:

1. Formidling av interkommunalt samarbeide til avhjælp av arbeidsløsheten ved f. eks. utbygning av interkommunale kraftanlæg samt bygning av jernbaner og fylkesveier under forbehold av senere refusion fra stat og fylker etc.

2. Fremme av kommunernes krav om ekspropriation av dyrkbar, men udyrket jord til opprettelse av arbeiderbondebruk som overlates paa rimelige betingelser.

3. Interkommunalt arbeide for optagelse av fordelagtige fælleslaan til avhjælp av krisen og igangssettelse av næringslivet.

4. Avløsning av ældre dyre kommunelaan med nye til den billigst mulige rente, eventuelt ved statens hjelp.

5. Fremme av kooperasjonen, eventuelt ved finansiering av den kooperative egenproduksjon.

6. Organisering og finansiering av byggelaug i forstaaelse med fagorganisationen, og opprettelse eller overtagelse av bedrifter for tilvirkning av byggemateriel.

7. Arbeide for at overføre til staten den væsentligste del av skole- og fattigutgifterne og andre utgifter som er paaført kommunerne ved lov. Dog maa det kommunale selvstyre ikke derved begrænses.

8. Arbeide for at tvinge igjennem en saadan forandring i den kommunale skattelovgivning at progressiv indtægts- og formuesskat indføres i kommunerne, saa der blir mulig at overføre skattebyrderne paa dem som har raad til at bære dem, og slik at de smaa indtægter, som helt medgaar til livsophold, blir skattefrie.

9. Opprettelse av en fællesoverenskomst mellem de arbeiderstyrte kommuner og funktionærorganisationerne saaledes at funktionærerne sikres en løn som staar i rimelig forhold til leveomkostningerne.

Hvis vort parti kan ta ledelsen i en række av de største og betydningfuldeste kommuner og arbeider maalbevist efter de her opstukne linjer, vil dette være et betydningsfullt led i arbeiderklassens kamp for at stanse kapitalens offensiv, og det vil gi arbeiderne nyt mot til at opta kampen for sin egen endelige frigjørelse.

Det er derfor en bydende pligt for arbeiderorganisationerne at lægge al sin kraft og styrke ind i arbeidet for høstens kommunevalg.

Partiets opplysningsarbeide.

Utredning av og eventuelle forslag angaaende partiets opplysningsarbeide vil bli forelagt paa landsmøtet.

Kommunetaktik.

Landsstyrets indstilling vil bli forelagt paa landsmøtet.

Indsendte forslag.

Partiets organisation.

Omorganisering av arbeidet blandt kvindene.

— *Forslag fra Arbeiderpartiets kvindeforening, Narvik.* —

Paa tredje Internationales sidste kongres vedtoges retningslinjer for arbeidet blandt kvindene.

Disse retningslinjer uttaler sig bestemt mot alle separate kvindeforeninger indenfor de kommunistiske partier.

Det norske arbeiderparti skulde ifølge disse beslutninger være forpligtet til at oppløse baade kvindeforbundet og de enkelte kvindeforeninger som nu staar tilsluttet partiet gjennom de stedlige partiorganisationer.

Det norske arbeiderparti er imidlertid endnu bygget paa kollektivt medlemskap, og saalænge denne organisationsform bibeholdes, kan der ikke være noget til hinder for at ogsaa kvinderne gjennom sin specielle organisation staa tilsluttet partiet. Kvindeforeningerne skulde vi altsaa foreløbig kunne beholde; men kvindeforbundet er vi forpligtet til at oppløse.

De paa 3. Internationales sidste kongres vedtagne teser i anledning agitations- og organisationsarbeidet blandt kvinder kræver, paa grund av den efterblevne stilling kvinderne indtar indenfor det kapitalistiske samfund, at der opprettes specielle kvindeutvalg der i stadig samarbeide med partiet driver organisations- og opplysningsarbeidet blandt kvinderne. Idet vi gaar ut fra, at der inden disse kvindeutvalg nedsættes, er dannet kommunistiske foreninger alle steder, vil vi peke paa nødvendigheten av, at der til disse kvindeutvalg kun maa vælges kvinder der har vist sin interesse ved individuelt at ha sluttet sig til arbeidet. Det kan ikke ansees som nok, at kvindeutvalgenes medlemmer staa tilsluttet partiet gjennom kvindeforeninger, fagforeninger eller ungdomslag. Paa disse kvinder lægges et meget vanskelig arbeide; det er derfor nødvendig, at valget av dem granskes nøie. Det er bedre at kvindeutvalgene bestaar av bare to eller tre medlemmer som helt forstaaar hvad de paatar sig, end at de faar et tilskud av medlemmer som endnu ikke er kommet godt nok ind i sakene. Paa dem som betroes dette hverv, hviler da pligten til at trække frem og sørge for at de kvinder som sitter inde med muligheter til videreutvikling, faar den nødvendige skolering.

I henhold til hvad vi her har fremholdt, foreslaar Narvik arbeiderpartis kvindeforening, at landsmøtet vedtar følgende:

1. Det norske arbeiderparti godkjenner de paa 3. Internationales 3. kongres vedtagne teser i anledning organisations- og opplysningsarbeidet blandt kvinderne.

2. I henhold hertil oppløses Arbeiderpartiets kvindeforbund, og kvindeforeningerne slutter sig direkte til by- eller herredspartierne.

3. Til at lede arbeidet blandt kvinderne i overensstemmelse med den paa 3. Internationales 3. kongres vedtagne retningslinjer nedsættes et kvindeutvalg for det hele land, bestaaende av 7 medlemmer og med sæte i Kristiania. Dette utvalg suppleres med en representant fra kvindeutvalget inden hvert fylke. Ved viktige sakers behandling og mindst en gang aarlig indkaldes fylkesrepresentanterne. I utvalget indvælges en av partiets centralstyremedlemmer med pligt til at delta i alle utvalgets møer.

De paaligger dette utvalg at lede opplysnings- og agitationsarbeidet saavel blandt hjemmenes kvinder som blandt industriens og arbeidslivets kvinder forøvrig.

Ved partikontoret ansættes en kvindelig sekretær som i konferanse med centralstyret utfører det daglige arbeide.

Ved hoverogantet ansættes en kvindelig medarbeider, under hvem avisens specielle kvindestof sorterer.

4. Innenfor alle fylkes-, herreds- og bypartier nedsættes kvindeutvalg paa 3—7 medlemmer. Hvert utvalg tiltrædes av et medlem fra de respektive styrever. Dette styremedlem er forpligtet til at delta i alle kvindeutvalgets møter. Paa de steder hvor der utkommer partiaviser fungerer et av utvalgets medlemmer som avisens kvindelige medarbeider.

5. Som medlemmer av kvindeutvalget kan kun vælges kvinder der individuelt staar tilsluttet stedets kommunistiske forening.

6. I alle partiets fylkes-, herreds- og bypartierys styre skal der indvælges mindst en kvinde, og da fortrinnsvis en av kvindeutvalgets medlemmer.

Ikke i noget tilfælde maa kvinder betroes tillidshverv inden partiet, medmindre de individuelt staar tilsluttet det kommunistiske parti.

7. Til hjælp i opplysnings- og agitationsarbeidet utgir partiet endel letlæste og billige brosjyrer om de for kvinderne viktigste spørsmåal. Fra hovedutvalget skal der sørges for, at der blir spredt utover landet enkle flyveblade angaaende de saker som kan tænkes at ha interesse for de arbeidende kvinder.

8. For at vore kvindeforeninger, ved partiets overgang til individuelt medlemsskap, ikke skal bli staaende uten nogen samorganisation, henstiller landsmøtet til landsorganisationens sekretariat at ta under overveielse, om der ikke kunde skapes mulighet for partiets nuværende kvindeforeninger som husmorgrupper faar anledning til at staa tilsluttet de faglige samorganisationer.

Landsstyret har i indstillingen om forholdet til kvindeorganisationen tat stilling til de spørsmåal Narvik kvindeforening behandler. Landsstyret finder ikke, at man for tiden bør opta forslag om at vore kvindeforeninger tilsluttes de faglige samorganisationer som husmorgrupper.

Justisfond.

— Forslag fra Stavanger arbeiderparti. —

Stavanger arbeiderparti og Samvirkende fagforeninger i Stavanger har ved en felleskomite søkt at utrede, paa hvilken maate og i hvilken utstrækning organisationerne kan komme dem til hjælp som under konflikter og i agitation falder i klassejustisens klør. Komiteen fremla en indstilling gaaende ut paa, at der henstilles til Det norske arbeiderparti og Arbeidernes faglige landsorganisation i fellesskap at reise et justisfond til dækning av saksomkostninger og eventuelt erstatning for tapt arbeidsfortjeneste til dem som maatte bli dømt fængselsstraf. Reisingen av et slikt fond vil overstige de enkelte avdelingers evne; dette maa derfor bli en landssak. Komiteindstillingen bifaldtes av de herværende samorganisationers styre og representantskaper.

I henhold til ovenstaaende tillater vi os at foreslaa følgende, der blir at forelægge landsmøtet i august:

«Landsmøtet paalægger centralstyret at søke opprettet et justisfond til hjælp for de kamcrater som under konflikter og agitation falder i klassejustisens klør. Da denne sak angaar fagorganisationen i samme grad som partiet, bør der søkes samarbeide med Arbeidernes fglige landsorganisation, slik at fondet reises i fellesskap og administreres ved en felles komite.»

Da vi gaar ut fra at partiet og landsorganisationen nedsætter en felleskomite til behandling av ovenstaaende forslag og dets økonomiske rækkevidde, vil vi ikke fremkomme med forslag til love for fondet, ei heller anwise veie for midlernes tilveiebringelse, da vi mener den ovenfor nævnte felleskomite vil ha lettest for at skaffe sig den fornødne oversigt ved hjælp av det materiale som kan tilveiebringes gjennom landsorganisationen og partiet.

Landsstyret vil fremlægge indstilling paa landsmøtet.

Barnelagene.

— *Forslag fra Norges kommunistiske ungdomsforbund.* —

Under henvisning til landskomiteens beretning for barnelagsvirksomheten (se partiets beretning side 37) tillater vi os herved at foreslaa for partiets landsmøte, at der bevilges kr. 5000.00 til den kommunistiske barnelagsvirksomhet.

Motivering. Betydningen av virksomheten blandt barna er almindelig anerkjendt. Den største vanskelighet er imidlertid finansieringen av denne virksomhetsgren. Barna kan ikke bringe de nødvendige ofre, og den lille kontingent som erlægges er rent proforma. Det er derfor absolut nødvendig at hovedorganisationerne, Det norske arbeiderparti og Arbeidernes faglige landsorganisation, trær økonomisk støttende til. De bevilgede midler vil da bli disponert av landskomiteen for barnelagene og regnskap forelagt de bevilgende organisationer hvert halvaar og eller saa ofte disse forlanger det. Midlerne vil i første række bli anvendt til støtte for barnelagene, bl. a. til arrangement av barnestevner, opprettelse av musikkorps, dramatiska klubber m. m. samt til støtte ved utgivelse av forskjellige kommunistiske barneskrifter etc. Hovedorganisationernes økonomiske støtte er en livsbetingelse for barnelagsbevegelsen.

Landsstyret vil fremlægge indstilling paa landsmøtet.

Kommunesekretær.

— *Forslag fra Hordaland fylkes arbeiderparti.* —

«I betragtning av de store opgaver som foreligger for en kommunistisk kommunepolitikk i den nuværende krisetid, og hvor saa viktige interesser staa paa spil for arbeiderklassen, anser fylkesmøtet det nødvendig at der gaaes frem efter en fælles slagplan og at partiets kommunearbeide organiseres effektivt paa grundlag av en landsomfattende plan. Fylkesmøtet henstiller derfor til centralstyret at der snaarest opprettes et kommunalkontor for partiet.»

Landsstyret har uttalt sig om spørsmålet i forbindelse med partiets love.

Partiets forhold til kooperationen.

— *Forslag fra Nedre Lærdals Arbeiderforening.* —

De sidste aars givenheter saavel her i landet som i utlandet gjør det til en uavviselig nødvendighet for Det norske Arbeiderparti at opta et energisk arbeide for forbrukersamvirket.

Ensidig at *agitere* for saken blir et altfor langt «lenret at bleke». Hvert eneste partimedlem maa tilpligtes *straks* at opta arbeidet for sakens praktiske løsning.

Veien ligger i denne henseende åpen foran os: utbygning av den i landet allerede eksisterende forbrukersammenslutning saa den kan bli et virkelig *kampmiddel* i hele det arbeidende folks eie. Vi maa av den grund *lovfæste* kooperationen i vort parti.

Må tillater sig derfor at henstille til dette aars landsmøte at indta som ny bestemmelse i partiets lover:

I. Partiforeninger, inden hvis omraade ikke findes samvirkelag i tilknytning til Norges kooperative Landsforening, pligter at opta arbeidet for oprettelsen av slike lag.

Hvert foreningsmedlem maa derfor indbetale kr. 12.00 — tolv kroner — aarlig til N. K. L.s bankavdeling indtil medlemmet har oplagt sig den sum, som til enhver tid repræsenterer ansvarsindskuddet i et samvirkelag — p. t. kr. 60.00.

Indbetalingen sker gennem partiforeningens kasserer, der indsender beløpene samlet til bankavdelingen — bilagt medlemmernes bankbøger med samme.

Det samlede foreningsstyre pligter en gang pr. maaned at kontrollere at medlemmernes bankbøger forefindes og er a jour, likesom hvert enkelt medlem har ret til at faa sig forevist denne bankbok paa sidste møte i hver maaned.

Naar partimedlem fraflytter stedet mottar vedkommende sin bankbok eller medlemsbok med samvirket.

Partimedlem er likeledes berettiget til at faa sig overlevert sin bankbok med N. K. L. saafremt samvirkelag ikke er oprettet paa stedet 5 — fem — aar efter at vedkommende har paabegyndt indbetalingen paa ansvarsindskuddet.

Ved medlemmets død overleverer partiforeningens styre vedkommendes værdipapirer vedrørende samvirket til avdødes egtefælle eller nærmest beslegtede.

Saa snart samvirkelag inden foreningens omraade har igangsatt forretningsvirksomheten, indmeldes partiforeningens medlemmer i dette (saafremt saa ikke allerede er skedd paa et tidligere tidspunkt) og overleverer nu partiforeningens styre foran omhandlede bankbøger til samvirkelagets styre med bemyndigelse for sidstnævnte til at hæve beløpene i N. K. L.s bankavdeling.

De partimedlemmer, som har indbetalt hele ansvarsindskuddet, mottar nu personlig sin medlemsbok med samvirkelaget, mens slike medlemsbøger for de partimedlemmer, der kun delvis har indbetalt ansvarsindskuddet, blir at opbevare av partiforeningens styre, som indkasserer restbeløpet og efterhaanden indbetaler samme til samvirkelaget.

Før ansvarsindskuddet er dækket, kan intet partimedlem faa sin medlemsbok med samvirkelaget utlevert.

Partiforeningerne pligter desuten at sammenkalde *folkemøter* til drøftelse av samvirkesaken og ellers gjøre samvirket kjendt, saa folket kan fylke sig paa *bredt grundlag* til varetagelse av sine fælles interesser som forbrukere.

II. Hvor samvirkelag i tilslutning til N. K. L. allerede er i drift, pligter alle partimedlemmer paa stedet at tilmelde sig dette lag og at indbetale de i vedkommende samvirkelag fastsatte avdrag paa ansvarsindskuddet til partiforeningens kasserer, der beholder partimedlemmets medlemsbok med samvirkelaget indtil ansvarsindskuddet er dækket.

(Forøvrig som under punkt I nævnt.)

III. Paa steder hvor flere samvirkelag i tilslutning til N. K. L. allerede er i drift, kan partimedlemmerne frit vælge hvilke av disse de ønsker at staa tilsluttet.

Partimedlemmerne er dog forpligtet til at arbeide for sammenslutning av de forskjellige samvirkelag paa stedet.

(Forøvrig som under punkt I og II nævnt)

IV. Paa stedet midlertidig værende partimedlemmer, der ved medlemsbok eller paa anden betryggende maate beviser at staa tilsluttet samvirkelag paa

andet sted er undtatt fra disse bestemmelser. Det samme gjelder personer, der har egtefælle eller forsørger, som bevislig staar som medlem i samvirkeag. (N. K. L.)

Landsstyret vil fremlægge indstilling paa landsmøtet.

Partiets program. Forbudsspørsmålet.

— Forslag fra Trondhems arbeiderparti. —

Trondhjems arbeiderpartis styre har 28. februar vedtat en henstilling til centralstyret for Det norske arbeiderparti som ender med følgende forslag til landsmøtet:

1. Den nuværende post 12 i arbeidsprogrammet utgaar.
2. Under en eventuel folkeavstemning stiller partiet, dets by- og fylkespartier og dets presse sig nøitral til de forslag som folkeavstemningen gjelder.
3. Kommuneprogrammets punkt 9 sløifes, og de forskjellige by- og herredspartier stilles frit, om de vil opta nogen saadan post.
4. Partiet som saadant erklærer sig principielt nøitral i spørsmålet om rusdrikforbud.
5. Det paalægges partiets presse og foreninger at virke for størst mulig ædruelighet blandt arbeiderne, ut fra økonomiske og sociale klasseinteresser.

To av styrets medlemmer stemte mot dette forslag, idet de var mot en forandring av partiets ædruelighetsprogram.

Saken behandledes paa partimøte i Trondhjem 11 mars 1922. Møtets protokoll lyder saa:

«Møtet aapnedes av formanden kl. 8.20 med at meddele, at centralstyret hadde nedsat en komite til at fremkomme for førstkommende landsmøte med forslag til revision av Det norske arbeiderpartis arbeidsprogram. I den anledning har centralstyret henstillet til avdelingerne at fremkomme snarest med eventuelle forslag til ændring.

Formanden refererte saa det av partistyret vedtagne forslag i møte den 28. februar, med de ledsagende præmissar (præmissar med konklusjon var trykt som brosjyre og blev utdelt til møtets deltagere).

Derefter blev ordet git til redaktør K. O. Thornæs som i korte træk redegjorde for arbeiderbevægelsens forhold til ædruelighetsspørsmålet helt fra Markus Thrane reiste spørsmålet og til vore dage. Han stillet til slutning spørsmålet: Er det til gagn for ædruelighetssaken at opretholde det forbud vi nu har, og bør ikke partiets programpost 12 ophæves eller forandres?

Ordet blev derefter git frit til diskussion. Første taler i diskussionen var John Husby som fremsatte følgende forslag:

«Møtet finder det ikke nødvendig, ei heller taktisk klokt paa det nuværende tidspunkt at sløife punkt 12 paa partiets arbeidsprogram.»

Undertegnet: John Husby, Gusta Sivertsen.

Efter at endel talere hadde uttalt sig dels for og dels imot partistyrets forslag, blev følgende forslag fremsat som tilføielse foran pkt. 2 i forslaget:

«Der arbeides for en ny folkeavstemning om forbudsspørsmålet.»

Undertegnet: I. Aarseth, A. Dullum.

Efter at en række talere havde hat ordet, foreslog formanden: «Spørsmålet avgjøres her ikveld.» Dette forslag blev vedtaget med 127 stemmer mot 100. Diskussionen fortsatte med indlæg for og imot av en række talere, efter at møtet med betydelig flertal hadde vedtaget 2 min. taletid.

Kl. 11 gik man til votering. Ved alternativ votering mellem partistyrets forslag og Husbys blev avgitt 134 stemmer for partistyrets forslag og 115 stemmer for Husby's forslag. Derefter blev Dullums og Aarseths tillægsforslag vedtaget med stort flertal.

Efter forslag av Husby blev enstemmig vedtaget at stemmetallet indsendes til centralstyret sammen med forslagene.»

Mosjøen arbeiderpartis uttalelse av 3. april 1922.

Mosjøen arbeiderparti vedtok i møte 26. mars enstemmig at protestere mot Trondhjems arbeiderpartis forslag om at sløife avholdsposten paa partiets program. Mosjøen arbeiderparti kræver forbudsposten bibeholdt uforandret.

Trondhjems koop. kvindeforenings uttalelse av 20. mai 1922.

Under henvisning til at Trondhjems arbeiderparti har sendt centralstyret for Det norske arbeiderparti et forslag om mulig ændring av forbudsposten, finder vi kvinder at maatte sende følgende resolution:

1. Forbudsposten paa Det norske arbeiderpartis program bibeholdes.
2. Arbeiderpartiet som politisk parti kan ikke være nøitral i denne sak, som først og fremst rammer arbeiderne.
3. Arbeiderpressen bør ikke føre annonser om alkohol.

Med den kjenngjøring for øie, at dette for arbeiderklassen saa nedværdigende og ødelæggende drikkeri har tiltat i uhyggelig grad, vil vi henstille til centralstyret for Det norske arbeiderparti at ta denne sak under alvorlig overveielse.

I forbindelse med partiets program har landsstyret levert forslag til en uttalelse om ædruelighetsspørsmålet. Efter landsstyrets forslag vil hele det saakaldte «Arbeidsprogram» bortfalde.

I landsstyrets forslag til «Retningslinjer for kommunepolitikken» heter det, at partiet bl. a. skal arbeide for «kamp mot drikkeondet ved regulering av rettigheternes antal og deres beliggenhet.»

Militærspørsmålet.

— Kristiania arbeidersamfunds forslag. —

«I partiets arbeidsprogram punkt 7 kræves «militærvæsenets fuldstændige avvikling», og i retningslinjer vedtaget paa landsmøtet i 1919 heter det om soldatraadene, at de skal «fremtvinge militarismens avvikling». Kristiania arbeidersamfund foreslaar at ændre disse pacifistiske programuttalelser overensstemmende med Den kommunistiske Internationales retningslinjer.»

Landsstyret har foreslaat, at arbeidsprogrammet bortfalder, og at partiets program behandler vor stilling til militærspørsmålet.